

גוט שבת Gut Sábész

20. évfolyam 11. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 15:36 • י"ג כסלו תשע"ח • 2017. 12. 1. • פרשת וישלח • Szombat kimenetele: 16:46

Lubavicsi küldöttek konferenciája

1983-ban a lubavicsi Rebbe, Menáchem Mendel Schneerson javaslatára megrendezték az első sliách találkozót. A következő években észak-amerikai küldöttek gyűltek össze ezeken a konferenciákon. 1987-ben a Rebbe azzal a javaslattal állt elő, hogy az egész világról gyűjtésük össze a sliáchokat, így jött létre az első a Kinusz Hásluchim, melyen néhány százan vettek részt. A rákövetkező években a Rebbe ezeken a találkozókön sokat beszélt a küldöttek hatalmas munkájáról. Szót ejtett arról, hogy egy-egy város rabbijai nem csak az adott helyen fejtenek ki hatást, hiszen azok, akiket tanítanak, továbbadják majd a tőlük szerzett tudást, világszintű láncreakciót indítva el. Ugyancsak a Rebbe kezdeményezte a Sliáchok albumának kiadását,

melyben a küldöttek és családjaik szerepelnek. (A négykötetes album a mai napig a Rebbe egykori íróasztalán fekszik.)

Utoljára 1991-ben tudott a Rebbe személyesen beszélni a sliáchokhoz a kinuszon. Ekkor arra ösztökölte küldötteit, hogy tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a Messiás mielőbb eljőjön. 1994-ben bekövetkezett halála óta a kinusz minden évben azzal kezdődik, hogy a résztvevők felkeresik a Rebbe nyughelyét, hogy áldást kérjenek és inspirációt merítsenek munkájukhoz.

Ma már, amikor sliáchok ezrei érkeznek New Yorkba, hogy részt vegyenek a konferencián, elképesztő szervezőmunkára van szükség ahhoz, hogy minden gördülékenyen menjen. A szervezésért – mely gyakorlatilag egész éves feladat – a chábád

mozgalom oktatási szervezete, a Merkos L'Inyonei Chinuch, ezen belül Moshe Kotlarsky rabbi felel. Nem kevés kreativitás és szervezőkészség kellé ahhoz, hogy összeállítsák a programot és megfelelő helyszíneket alakítsanak ki, legyen szó szálláshelyekről, vagy a látványos show-t kínáló záróbankettéről.

Ez utóbbit több tízezer követik figyelemmel a Jewish.Tv csatornáján. Idén összesen 5600 lubavicsi küldött, közösségi vezető és vendég vett részt a banketten, az USA mind az 50 tagállamának és 100 másik országnak a képviselőjében. Az idei év kiemelt témája a Rebbe micva kampánya volt, melyet 50 éve indított útjára, és ami zsidók százazreit, ha nem millióit ért el, visszavezetve a hagyományokat a mindennapi életbe.

Ösztöndíjprogram diákoknak!

A Zsidó Tudományok Szabadegyeteme, a Chanosh Alapítvány jóvoltából ösztöndíjas programot biztosít a 15-25 év közötti zsidó fiatalok számára. A program keretében anyagiilag támogatjuk azokat a zsidó fiatalokat, akik szabadidejük egy részét a héber nyelv és a zsidó tudományok megismerésére fordítják. Heti kétszer két óra tanulás, havi akár 55.000 Ft ösztöndíj!

Tavaszi szemeszter:

2018. január 30. – május 24.
hétfőn és szerdán
18-20 óra között

Helyszín: Keren Or központ
(1052 Budapest, Károly krt. 20.)

Bővebb információ:

06 70/331-3355;
atid@zsido.com;
www.zstsz.hu

Újra Hanukorcsolya!

Hanuka alkalmából várunk a Városligeti Műjépgályán közös korcsolyázásra és curling játékra! Gyere el a családdal, barátaiddal, és menjünk a jégre együtt hanuka 7. napján. Ünneplés gyertyagyújtással, közös imával, családi kikapcsolódással várunk.

Időpont:

december 18., 20:30–22:30

Maimonidész nyílt nap december 6-án

2017. december 6-án szerdán reggel 8:00-tól nyílt napot tart iskolánk. Az érdeklődő szülők, valamint a 7., 8. osztályos diákok a próbaórák keretében betekintést kaphatnak a gimnázium interaktív tanítási módszereibe.

A részvétel előzetes regisztrációhoz kötött, jelentkezés és további információ:

info@zsidogimnazium.hu

Kinusz hásluchim 2017: az USA minden tagállamában és a világ 100 másik országában élnek és dolgoznak lubavicsi küldöttek

Hetiszakasz

Jákob és Ézsau útjai végleg elválnak

Szakaszunkban – *Vájiszlách* (1Mózes 32:4–36:43.) – Jákob és népes családja úton van hazafelé. Útközben találkozik fi-vérével, Ézsauval, és egy drámai jelenetben kibékülnek, majd végleg elválnak útjaik. Miközben hazafelé tartanak Kánaánba Jákob idős apjához, Izsákhhoz, Schemben a helyi törzsfő-

nök fia elcsábítja és megerőszkolja Jákob egyetlen lányát, Dinát, kinek két fivére, Simon és Lévi véres bosszút áll a helyi lakosságon. A szakasz Benjámin születésével és Ráchel halálával, valamint Ézsau és Edom nemzetségeinek és korabeli királyainak felsorolásával végződik.

Zsidó híradó

150 éves az emancipációs törvény

A kormány értékékként tekint erre a több mint ötezer éves szellemi és lelki örökségre – mondta *Latorcai Csaba* államtitkár kedden, egy, a Fiumei Úti Sírkertben tartott konferencián.

A Nemzeti Örökség Intézete által, a zsidóság politikai és polgári emancipációjáról szóló törvény 150. évfordulójára szervezett rendezvényen Latorcai Csaba emlékeztetett, a kabinet olyan zsinagógarekonstrukciós programot hirdetett, amely nemcsak a hazai, hanem a határon túli területekre is kiterjed. Ugyanilyen értékmentést szolgál a zsidó temetők kormányzati támogatásból megvalósuló rekonstrukciója is, amely nemcsak szakrális, hanem örök-

ségvédelmi szempontból is fontos vállalkozás.

Radnainé *Fogarasi Katalin*, a Nemzeti Örökség Intézetének (Nöri) főigazgatója beszédében elmondta, a Salgótarjáni Úti Zsidó Temető jövője szempontjából 2016 korszakváltást jelentett, a terület vagyongazdálkodásának átvételével ugyanis azt a célt tűzték ki maguk elé, hogy a folyamatos rekonstrukció eredményeként világörökségi színhellyé váljon a temető.

Haraszi György, az Országos Rabbiképző – Zsidó Egyetem tanára előadásában arról beszélt, hogy a Salgótarjáni Úti Zsidó Temető arról a fejlődésről, illetve igazodásról tanúskodik, amelyen a zsidóság is átment az emancipációs törvényt követően.

A vagyon célja, hogy legyen mit megosztanunk

Eheti tórai szakaszunk, a *Vájiszlách*, két testvér, Jákob és Ézsau végzetes találkozásával kezdődik. Ekkor már jó pár év eltelt azóta, hogy Jákob elmenekült otthonából Ézsau gyilkos haragja elől, aki úgy érezte, igazságtalanul fosztotta meg őt atya áldásától fivére.

Jákob először messze, keletre menekült nagybátyjához, Lábánhoz Cháránba. Ezt követően megházasodott, családot alapított, és anyagilag is növekedett: óriási nyájra és ménésre tett szert. Most meg szülőföldjére, Kánaánba tartott.

Visszafelé úton Ézsauval kellett szembe néznie. Elhatározta, hogy békés szándékát kifejezve, mindenféle lábasjóságot küld testvére elé. És hogy mit is üzent pontosan Ézsauk: „Jákob szolgál a következőt üzeni neked: Idáig ideiglenesen Lábánnál laktam. Van ökröm, szamaram, bárányom, szolgálóm. Ezt az ajándékot azért küldtem neked, hogy kegyet találjak a szemedben.”

A Bölcsőkben ezen idézettel kapcsolatban a következő kérdés vetődött fel: miért volt olyan

fontos kihangsúlyoznia, hogy Lábánál való tartózkodása ideiglenes volt? Válaszunkban azt fogalmazták meg, hogy Jákob ezen keresztül kívánt mondani valamit annak a vagyonnak természetéről, amit a hosszú évek során felhalmozott. A világ dolgai mind nagyon fontosak, de egyben ideiglenesek is. Jákob azt mondta bátyjának: az élet fő célja nem a vagyon, hanem hogy életünket, annak minden létező aspektusában Isten szolgálatába állítsuk.

A zsidó tanítások szerint a gazdagság nem a cél, hanem az eszköz. Eszköz arra, hogy gyönyörű zsidó otthont építsünk, s hogy boldog gyerekekkel és vendégekkel töltsük meg, körülülve a családi asztalt. Eszköz, hogy képesek legyünk gyerekeinknek zsidó oktatást biztosítani, s a rászorulóknak adakozni. Más szóval, hogy képesek legyünk megosztani másokkal azt, ami a miénk.

Ez volt Jákob valódi üzenete Ézsauk, s ez a zsidóság üzenete is a világnak.

Kovács Jichák rabbinövendék
cikke Tali Loewenthal írása nyomán

A hét témái: december 4-7.

Hétfő:	• Zsinagógiai stíluskeresés a modernizmus szellemében • Hogyan bocsássunk meg?	www.zstsz.hu
Kedd:	• Rámbám, avagy Mózesről Mózesig nem volt olyan, mint Mózes • Miért megengedett a káparót szertartás? – Az állatkínzás tilalmának szabályai	
Szerda:	• Miért paróka? A cniut (szemérmesség) irányelvei • „A testvéri irigység” Vájésév (1Mózes 37.)	
Csütörtök:	• Talmud Bráhot traktátus • Ha Isten minden, akkor hol jut nekünk egy kis hely?	

ZSIDÓ TUDOMÁNYOK SZABADEGYETEME

Tanulj velünk te is!

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00: Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 15:45: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 13:00 Délutáni ima (a Keren Orban);

17:00: **Amit az almák mesélnek...** (*Oberlander Báruch rabbi előadása*);

18:00: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*

15:25: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás

18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Aki gyerekekkel foglalkozik, annak vigyáznia kell az egészségére

Édesapám, Sholom Posner sok-sok éven át irányította a Pittsburgh-i jesiva-gimnáziumot. Ebben a városban nőtem én is fel, és ott jártam iskolába 12 éves koromig, amikor is átkerültem a williamsburgi (Brooklyn) Bais Yaakov szemináriumba.

Ebből az időből kezdődnek a Rebbével kapcsolatos emlékeim. Egy barátnőmmel együtt rendszeresen átsétáltunk Williamsburgból Crown Heights-ba, hogy láthassuk a Rebbe *farbrengejeit*. Mindig megvártam, amíg a Rebbe felém nézett, mert az ő mosolya egy egész szobát bevilágított.

Korábban többször is elkísértem a szüleimet, amikor Crown Heightsba mentek, hogy a jesivával kapcsolatos kérdésekről beszéljenek a Rebbével, ám első privát audienciám 1960-ban volt, amikor befejeztem a tanárképzőt, és el kellett döntenem, hogy merre indulok tovább. Négy lehetőségem volt: apám iskolájában tanítok Pittsburgh-ben, elfogadom egy New York-i iskola állásajánlatát, Erec Jisráelbe utazom vagy csatlakozom nővéremhez, Bessie-hez és férjéhez, akik Milánóban dolgoztak Chábád küldöttekként. Nem tudtam, mit tegyek, és időpontot kértem a Rebbéhez, hogy meghallgathassam a tanácsát.

Ideges és feszült voltam amiatt, hogy hogyan fogok majd hozzá mindennek az elmagyarázásához. Amikor sorra kerültem, az ajtó kitárult. Amikor beléptem, a Rebbe az asztalánál ült és írt valamit, majd felemelte a fejét. „Jó estét, Posner kisasszony” – mondta. Egyáltalán nem számítottam erre, és nevetni kezdtem. Az idegességem azon nyomban elszállt.

A Rebbe rengeteg kérdést tett fel: miért vagyok olyan sovány, miért vannak fekete karikák a szemem alatt, mire én elmondtam, hogy igen sokat kellett tanulnom a záróvizsgáimra, és emellett tanítok is egy iskolában. Így a Rebbe azzal áldott meg, hogy legyek sikeres minden vállalkozásomban. Azt is mondta, hogy ne aggódjak azon, mit csinálók a követ-

kező évben, csak hagyjak magamnak egy kis időt, és pihenjek. Amikor az audiencia véget ért, egyszerűen nem akartam elmenni. Annyira jó és meleg érzés volt a közelében lenni, kedves, atyáskodó mosolya megerősített. Amikor végül elindultam kifelé, úgy éreztem, mintha a fellegekben járnék.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubovitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 12, N. Y.
Hfahm 2420

Mrs. Sarah Rivka Posner
c/o Garilli
Via Giulio Uberti, 41
Milan

Blessing and Greeting:

I received your recent letter, and the previous one. Needless to say, I was somewhat taken aback by the tone of your letter. It is a good illustration of how it is possible for a person to read and to learn and to receive instructions from books and teachers, and yet when it comes to actual experience, all this instruction goes by the wayside.

I refer to the things which you have surely learned in books of Mussar, and especially Chasidus, about the tactics of the Yetzer Hara to instill a spirit of depression, discouragement and despondency, in order to prevent the Jewish person from fulfilling his Divine mission. This is the most effective approach, and if the Yetzer Hara would attempt to dissuade the person directly from fulfilling his mission, he would not be nearly misled. However, instead, the Yetzer tries to discourage the person in all sorts of ways, using "spious" arguments, which unfortunately, often proves effective, at least in some degree.

This is exactly what has happened in your case, and I am surprised that you do not realize it. The proof is that from the information that I have received, I can see that you have accomplished a great deal more than you imagine. Incidentally, at the Annual Dinner of the Lubavitch Hesiva last night, Rabbi Lookstein spoke of his visit in Milan and how impressed he was with the Lubavitch work there, and his address was one of the highlights of the dinner.

Let me also add another important and essential consideration. You surely know of the saying of the Shaal Sheen Tov that a soul comes down to live on this earth for a period of 20-30 years, for the sole purpose to do another Jew a single favor, materially or spiritually. In other words, it is worthwhile for a Jewish soul to make that tremendous journey and descent from heaven to earth in order to do something *for* another fellow-Jew. In your case the journey was only from the U.S.A. to Milan, and can in no way be compared with the journey of the soul from heaven to earth, and however pessimistic you might feel, even the Yetzer Hara would have justified that you have done not only a single favor but numerous good deeds, and even only your work with the children of the can would have justified it. Considering further that every beginning is difficult, especially where there is a change of place, environment, language, etc., yet the beginning has proved so successful, one is surely justified in expecting that as time goes on and the initial difficulties are minimized and overcome, there will be a more

Mrs. Sara Rivka Sasonkin az elmúlt 43 évben különböző Chábád iskolákban tanított Izraelben. Az interjú a JEM My Encounter stúdiójában készült New Yorkban 2014 novemberében.

Annak a nyárnak a végén a Rebbe azt mondta a szüleimnek, hogy a legjobb lenne, ha Milánóba mennék, segíteni a nővéremnek. Abban az időben a Rebbe csak házaspárokat küldött ki slíahokként, én pedig csak egy tizenhét éves lány voltam. Ez tehát igen nagy megtiszteltetésnek számított. Kissé aggódtam a nyelvtudásom hiánya miatt, de a Rebbe azt mondta, hogy minden rendben lesz, mivel kisgyerekekkel fogok dolgozni, a nyelv nem lesz akadály.

Milánóba utaztam, és óvodában tanítottam. Heti hét napot dolgoztam, és megpróbáltam megtanulni olaszul. Néhány hónap után túl súlyosnak éreztem a rám nehezedő nyomást, így egy hosszú, érzelmes levelet írtam erről a Rebbének.

A lehető legcsodálatosabb válaszelevelet kaptam vissza, me-

lyet gyorspostával küldött, ebből idézek részleteket:

„Megkaptam legutóbbi levelet... kissé meglepett a hangvétele... bizonyosan tanult a muszár [zsidó etika] könyveiben, és különösen a hászid tanításokban a jécer hárá, a rossz ösztön munkálkodásáról, hogy hogyan ülteti belénk a depresszió, a kiábrándultság és a reménytelenség érzését annak érdekében, hogy megakadályozzon egy zsidó embert isteni teljesítésében. Pontosan ez történt az ön esetében, és meg vagyok lepve, hogy ezt nem vette észre...

Bizonyosan ismeri a Báál Sem Tov mondatát, mely szerint a lélek csakis azért jön le a földre hetven-nyolcvan évre, hogy egyetlen zsidónak tegyen egy anyagi, vagy spirituális jellegű szívesseget. Más szavakkal, egy zsidó léleknek megéri megtenni ezt a hatalmas utat, és lejönni az égből a földre, csak hogy egyszer egyetlen dolgot megtegyen egy másik zsidó számára.

Az ön esetében csak az Egyesült Államokból Milánóba vivő útról beszélünk, és ez semmi esetre sem hasonlítható ahhoz az úthoz, melyet a lélek az égtől a földre megtesz. És akármilyen peszsimistának is érzi magát, még maga a jécer hárá is egyetértene abban, hogy ön nem csupán egyetlen szívesseget tett, hanem számtalan jótéteményt, és akár csak a gyerekekkel való óvodai munkája jogossá tenné az útját... nem beszélve arról, hogy Milánóba érkezése minden kétséget kizáróan jelentős mértékben megerősítette a nővérét és a sógorát is, és más fiatalokat is arra inspirált, hogy hasonló feladatot vállaljanak.

Azzal kapcsolatban, hogy említi, hogy úgy érzi, senkit nem érdekel a munkája, maga is elismerné, hogy az Örökkévaló, aki-

nek tudása és védelme mindenki-re egyenleg kiterjed, tudja, mit végez ön és érdeklí is... És nem is kell említenem, hogy engem is érdekel az ön munkája.

Ha úgy érzi, hogy magára van hagyva, és mindent egyedül kell vállalnia, az bizonyára csak azért lehet, mert bíznak önben, és mivel Milánóba küldtem, minden bizonnyal megvan önben az a képesség, kvalitás és kezdeményzőkészség, ami ahhoz kell, hogy külső visszaigazolás nélkül el tudja végezni a munkáját...

Mivel az ember csupán ember, nem ritka, hogy kiábrándultságba sűpped. De... ha ilyen elmeállapotban találja magát, ne próbálja eltitkolni... Mivel bölcsünk azt tanították, hogy ha egy embernek féltrejei vannak, arról beszélnie kell másokkal, mert ha kimondja, ami a szívét nyomja, az már magában megkönnyebbülést hoz.

Azt is észben kell tartani, hogy – ahogyan az Álder Rebbe mondta a lehető legeggyüttérzőbben a tórtatanulás – és tanítás szabályaival kapcsolatban – hogy annak, aki gyermekek oktatásával foglalkozik, különleges figyelmet kell fordítania a saját egészségére is, mivel az közvetlenül érinti a munkáját. Megbízom tehát önben, hogy vigyáz magára a táplálkozás, a pihenés és a többi tekintetben és hogy mindig jókedvű és boldog lesz. Jó hírek reményében, áldással...

Mióta csak megkaptam ezt a levelet, ez az egyik „töltő”. Gyakran elolvasom és idézek belőle.

A Rebbe pontosan reagált az érzéseimre. Pontosan tudta, hogyan viszonyuljon az egyes érzelmeimhez és hogyan tudassa egy fiatal lánnyal azt, hogy mennyire a szívén viseli sorsát. És természetesen nagyon, nagyon, nagyon jó érzéssel töltött el.

Mrs. Sara Rivka Sasonkin

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Kóser konyha

Mákos guba

A bárchesz, a szombati kalács a legfinomabb firssen sütvé, illatosan a péntek esti vacsorához fogyasztva. Ha azonban marad belőle hétköznapra, remek guba-alapanyag!

Párve

*Egy szombatról
maradt bárchesz
1.5 pohár mák
1.5 pohár porcukor
1 l kókusztej (ld. lent)*

A bárcheszt felszeleteljük, a szeleteket egyenként beáztatjuk a kókusztejbe. Egy tűzálló edényt kikenünk olajjal, és az aljára egy rétegben bárchesz-szeleteket teszünk. A cukrot a mákkal összekeverjük, a szeletekre szórjuk, majd újabb réteg bárchesz következik, és ismét cukros mákot szórunk rá. 180 fokra előmelegített sütőben 15-20 perc alatt át-sütjük, forrón találjuk.

A mák a kelet- és közép-európai zsidóság kedvelt sütemény-alapanyaga. Jiddis neve „mon”, és leggyakrabban a purimi háman-táskában, illetve kindliben találkozhatunk vele a mon és a Homon, vagyis Hámán etimológiai hasonlósága alapján. Egyik meghatározó töltelke a szintén az askenázi zsidó konyhából származású flódninak is. Felhasználás előtt bizonyosodjunk meg arról, hogy nem került bele bogár.

Miskolctól Bodrogkeresztúrig tartott az első Barhesz-sábáton

A sábesz korai bejövele miatt bizony igencsak kellett iparkodnia azoknak, akik részt akartak venni a miskolci EMIH első sábatonján, melyet a helyi chábád küldöttek szerveztek. Szerencsére mindenki időben érkezett és elfoglalhatta szállását a Fuchs család otthonához közeli szállodában. Persze nem csak az ország más részeiből érkeztek a részt vevők, sok helybeli is csatlakozott a hétvégi programhoz. „Az volt az elképzelés, hogy összegyűjtünk egy csapat kedves, fiatal embert, akik aktívak a zsidó közösség életében és összeismertessük őket miskolci barátainkkal. Hogy közösen töltsünk el egy sábeszt, nyitott és barátos környezetben, kötetlen és nagyon vidám hangulatban.”

– meséli *Fuchs rabbi* a program megszületésének körülményeit. A célkitűzéseiket sikerült is megvalósítani. A Fuchs család otthonában megrendezett különböző programokon összesen több mint ötvenen vettek részt. „Minden étkezésnél nagyjából harmincan voltunk” – meséli tovább a rabbi – „De nem mindig ugyanazok, voltak, akik csak egy-egy eseményre néztek be.”

A program gyertyagyújtással, tanulással és a szombat köszöntésével kezdődött. A sábesz során további közös tanulásokkal, énekléssel, imával telt az idő és persze sok-sok kötetlen, baráti beszélgetéssel. „Az volt a célunk, hogy mindenki érezze magát otthonosan, és ez sikerült is.” Ehhez nagyban hozzájárult a háziak vezetésé-

vel készült sok finom ünnepi étel is. A szombat kimenetele után külön női és férfi workshopot tartottak, majd Bodrogkeresztúr felé vették az irányt, ahol a szombatot követő étkezésre, meláve málkéra várták a sábaton résztvevőit a keresztúri haszidok. Vacsora után pedig két program közül választhattak a résztvevők: voltak, akik a temetőbe mentek Reb Sájele, Steiner Sájé rabbi sírjához, míg mások egykori otthonát keresték fel. A program vasárnap reggel bőséges kóser reggelivel és búcsúbeszélgetéssel ért véget. A tervek szerint – a nagy sikerre való tekintettel – tavasszal újra várják majd a vendégeket sábatonra Miskolcon. Addig is minden érdeklődőt szeretettel vár a miskolci Barhesz egyesület.

A rabbi válaszol

Kavicsok a sírokon

Kedves Rabbi!

Családfakutatás kapcsán meglátogattam a Kozma utcai temetőben nyugvó őseim sírját. Feltűnt, hogy egyik rokonom sírkövén milyen sok kavics van. Felmerült bennem a kérdés, hogy lehetséges-e, hogy ismeretlen, élő rokonaim látogatják a sírt, vagy pedig szokványos dolog a zsidó temetőkben, hogy idegenek is elhelyeznek egy-egy kis követ a sírokon.

Köszönöm a választ!

Judit

Kedves Judit!

Ősrégi szokás, hogy amikor el-

látogatunk egy sírhoz, akkor távozás előtt egy kavicsot teszünk rá a látogatás jeleként (*Rivivot Efrájim* responsum 8. kötet 51:1. leírja ennek a szokás részleteit). Közép-Kelet-Európában ennek a szokásnak már 600 évvel ezelőtről is találunk nyomát (*Hilchot uminháge Rábenu Sálom miNeustadt*, 490. paragrafus; idézi *Eljá rábá OC 224:12., Böér hét-év* uo. 8.). Valószínűleg azért elterjedt, hogy pont követ tesznek rá, mert az maradandó, nem mossa el az eső stb. Vallásos körökben nem igazán szoktak virágot vinni a gyászolók a temetésre, vagy a sírlátogatáshoz, mivel ez nem

zsidó szokás, ráadásul a virág örömteli eseményekhez, például esküvőhöz való (lásd *Jábiá omer* responsum 3. kötet *JD 24.* fejezet; *Táámé háminhágem*, jeruzsálemi kiadás, 556. oldal).

Nem szokás csak úgy „szórni” a kavicsot a sírokra, azt kifejezetten a látogatók teszik. Jó, ha ilyenkor elmondunk néhány zoltárverset, majd elhelyezzük a kavicsot. Úgy gondolom, régi barátok, vagy rokonok lehetnek, akik látogatják az elhunyt sírját.

Üdvözlettel

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG